

E-knjige v sistemu COBISS

E-books in the COBISS system

> Tanja Turšek
>> Miro Kolarič
>>> Robert Vehovec

Izvleček

V prispevku predstavljamo nov segment programske opreme COBISS3/Elektronski viri ter povezovalno med portalom za izposoje e-knjig Biblos in sistemom COBISS. Segment COBISS3/Elektronski viri je namenjen vodenju postopkov nabave elektronskega gradiva in povezovanju s portali za izposoje e-knjig. V prvem delu prispevka opisujemo razloge za razvoj segmenta, rešitve in potek vpeljave v živo okolje. Opisujemo, kako lahko povezavo s portalom za izposoje e-knjig uporabljajo tiste knjižnice, ki ne uporabljajo segmenta COBISS3/Nabava. V to skupino knjižnic sodi tudi večina šolskih knjižnic. V drugem delu prispevka prikazujemo uporabo segmenta, dopolnjeno različico programske opreme COBISS/OPAC ter delovanje povezave med portalom za izposoje e-knjig in sistemom COBISS.

Ključne besede

e-knjige, e-viri, COBISS, Biblos, knjižnice, licence, izposoja e-knjig, nabava, COBISS3/Elektronski viri, COBISS/OPAC, Moja knjižnica, e-gradivo

UDK 025.3/.5
004.08

Abstract

The article presents the new software module COBISS3/Electronic Resources and the link between the portal for lending e-books Biblos and the COBISS system. The COBISS3/Electronic Resources software module is intended for managing acquisition procedures for electronic resources and linking with the portal for lending e-books. The first part of the article describes the reasons for developing the software module, the solution and the process of integrating it into the production environment. It also describes how libraries that do not use the COBISS3/Acquisitions software module can use the link with the portal for lending e-books. Most school libraries fall in this category. The second part of the article demonstrates the use of the software module, the updated version of COBISS/OPAC software and the functioning of the link between the portal for lending e-books and the COBISS system.

Keywords

e-books, e-resources, COBISS, Biblos, libraries, licences, lending e-books, COBISS3/Electronic Resources, COBISS/OPAC, My library, e-material

Uvod

Med elektronske vire (v nadaljevanju e-viri) uvrščamo podatkovne zbirke: e-knjige, e-serijske publikacije in baze podatkov. Knjižnica lahko nabavi paket e-virov (zbirko) ali samostojen e-vir (npr. spletni slovar). Pri nabavi gre po navadi za nakup dostopa, tj. licence za določeno obdobje. Lahko pa knjižnica z nakupom vsebine postane tudi lastnik vsebine. Člani knjižnice dostopajo do e-virov tako, da jih pregledujejo na spletnem naslovu ali pa si jih naložijo na mobilno napravo (npr. bralnik ipd.). E-knjige, pri katerih ponudnik omogoča izposoje, si morajo člani knjižnice najprej izposoditi, šele nato si jih lahko naložijo na mobilne naprave. Izposoja e-knjig poteka po bolj ali manj podobnih načelih kot izposoja tiskanih knjig.

E-viri v sistemu COBISS

COBISS/OPAC (IZUM, 2014) je spletna aplikacija, ki knjižnicam in končnim uporabnikom med drugim omogoča dostop do bibliografskokatalogne baze podatkov COBIB in lokalnih baz podatkov v sistemu COBISS.

Bibliografske baze podatkov vsebujejo različne vrste gradiva. V zadnjem času narašča nabava različnih oblik elektronskega gradiva, ki ga knjižnice želijo ponuditi svojim uporabnikom.

Sistem COBISS na tem področju omogoča:

- Ročni (posamezni) vnos zapisov za e-vire v lokalne baze podatkov
- Paketni vnos zapisov za e-vire
Ko knjižnica pridobi večjo količino e-virov, ki jih želi vključiti v svojo lokalno bazo podatkov, se lahko z IZUM-om dogovori za paketni vnos zapisov. Ročno vnašanje zapisov bi namreč bilo zelo zamudno. Prvi pogoj je, da za te publikacije obstajajo vnaprej pripravljene zapisi, primerni za pretvorbo v format COMARC. V letu 2012 je IZUM izvedel enega izmed takšnih paketnih vnosov (EBrary) (IZUM, 2013).
- Dostop do e-virov prek metaiskalnika (IZUM, 2014)
Metaiskalnik (<http://home.izum.si/izum/metaiskalnik/>) omogoča hkratno iskanje po več e-virih, kot so baze podatkov s polnimi besedili, knjižnični katalogi, baze e-časopisov, servisi elektronskih knjig (v nadaljevanju e-knjige), spletni iskalniki itd. Vključeni so izbrani prostodostopni in tudi licenčni informacijski viri, za dostop do teh se mora uporabnik avtorizirati.

V letu 2012 se je v Sloveniji pojavil prvi portal za izposojanje e-knjig Biblos (Beletrina, 2013–2014) in izkazalo se je, da je storitev izposoje e-knjig zelo zanimiva za knjižnice in uporabnike, pri čemer knjižnica ne kupi fizične oblike gradiva, ampak dostop do gradiva. Uporabniki lahko kupljene e-knjige iščejo na portalu za izposojanje in si jih izposodijo. Izposojene e-knjige lahko prenesejo na bralnike oziroma naprave, ki omogočajo branje e-knjig.

V IZUM-u si prizadevamo omogočiti knjižnicam, da predstavijo svojo celotno ponudbo na enem mestu, prav tako pa bi želeli omogočiti končnim uporabnikom, da lahko poiščejo željeno gradivo na enem mestu, ne glede na to, za kakšno vrsto gradiva gre. Medtem ko so procesi za obdelavo klasičnega gradiva v sistemu COBISS celovito podprti (od postopkov nabave do izposoje končnim uporabnikom), imamo pri elektronskem gradivu zaradi razpršenosti in hitrega tehnološkega razvoja tega gradiva več odprtih vprašanj.

Zato smo se odločili za razvoj novega segmenta COBISS3/Elektronski viri, ki bi omogočal vodenje licenc za e-vire, vodenje evidence plačil teh virov in drugo, kar je potrebno za vodenje postopkov nabave e-virov. Poleg tega bi segment omogočal povezovanje s portali za izposojanje e-knjig. V letu 2013 smo tako razvili segment COBISS3/Elektronski viri in s sodelovanjem kolegov pri založbi Beletrina vmesnike za povezavo med sistemom COBISS in portalom za izposojanje Biblos. Povezava med portalom in sistemom omogoča knjižnicam vodenje nabavnih postopkov na enem mestu, uporabnikom pa iskanje e-knjig v COBISS/OPAC na enak način, kot sicer iščejo druge vrste gradiva.

Povezava med obema sistemoma je potrebna tudi zaradi enostavnejšega vodenja statistike izposoj na nacionalnem nivoju (npr. najbolj brano gradivo). Statistika bi bila lahko upoštevana tudi pri izračunu knjižničnega nadomestila.

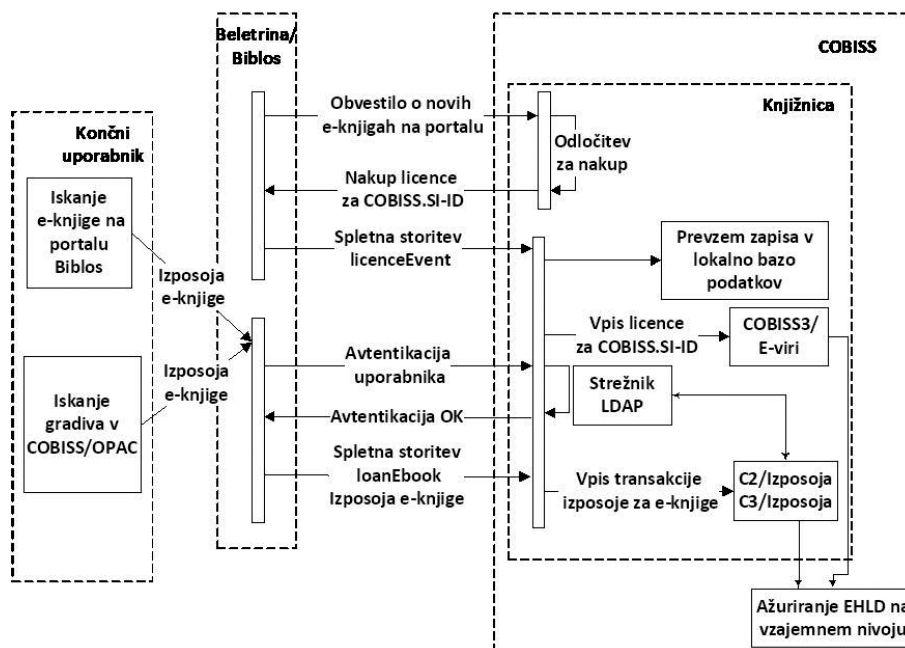
Vmesniki za povezavo s portalom e-knjig

Vmesniki so razviti tako, da so uporabni tudi pri morebitnem povezovanju z drugimi podobnimi portali. Z ustrezno tehnologijo spletnih storitev zagotavljamo uporabo standardov za prenos podatkov (XML, spletne storitve), varnost delovanja ter neodvisnost od konkretnega ponudnika storitve izposoje e-knjig in od uporabljene tehnološke platforme.

Za povezovanje smo razvili naslednje spletne storitve:

- Strežnik LDAP (avtentikacija, avtorizacija)
Strežnik omogoča, da se v postopku izposoje uporabnik avtorizira z istim uporabniškim imenom in geslom, kot ga uporablja za Mojo knjižnico.
- Prenos podatkov o nabavi licence za izposajo
Spletna storitev omogoča prenos podatkov o nabavi licence, ki jo je opravila knjižnica na portalu Biblos. Podatki o nabavi se prenesejo v sistem COBISS. Tako ima knjižnica na enem mestu vpogled v opravljeno nabavo na različnih portalih za izposajo e-knjig.
- Pregled nabavljenih licenc
Spletna storitev omogoča vpogled v vse nabavljene licence in je namenjena preverjanju pravilnosti prenosa med obema sistemoma.
- Prenos podatkov o izposoji
Ko končni uporabnik uspešno izvede izposajo e-knjige, se podatki o izposoji prenesejo v sistem COBISS, knjižnica ima na enem mestu vpogled v vse uporabnikove izposoje, tako v knjižnici kot na zunanjih portalih za izposajo e-knjig.
- Prenos računa
Spletna storitev omogoča prenos računa v sistem COBISS, kar prihrani ročno vnašanje podatkov o prejetem računu. Storitve je trenutno še v fazi razvoja.

Pogoj delovanja: COBISS.SI-ID (povezovalni podatek)

Slika 1: Potek nakupa licence in potek izposoje e-knjige

Shema prikazuje celoten potek medsebojne komunikacije med sistemom in portalom pri nakupu licence.

Ko so e-knjige pripravljene za izposajo končnim uporabnikom, knjižnice prejmejo obvestilo o novih knjigah na portalu. Knjižnica po pregledu seznama novosti na portalu ali pa po iskanju e-knjig na portalu sprejme odločitev glede nakupa določene knjige in na portalu za izposajo e-knjig Biblos izvede nakup. Transakcija nakupa licence se avtomatsko prenese v sistem COBISS, ki preveri, ali zapis s poslanim COBISS-ID obstaja v lokalni bazi podatkov. Če v lokalni bazi podatkov zapisa ni, se avtomatsko prevzame iz vzajemne bibliografske baze podatkov COBIB.SI. Licenca za izposajo se zabeleži v ustrezne podatkovne strukture segmenta COBISS3/Elektronski viri in v posebno strukturo na vzajemnem nivoju (EHL), kjer je za vse knjižnice sproti ažurirano stanje licenc in tudi stanje izposoj e-knjig.

Končni uporabnik si lahko izposodi e-knjige prek portala Biblos, kjer knjige tudi išče, lahko pa iskanje opravi v COBISS/OPAC-u, ki uporabnika tudi napoti na postopek izposoje knjige na portalu Biblos. Postopek izposoje vključuje avtentikacijo uporabnika, ki se izvede s pomočjo strežnika LDAP v sistemu COBISS. Uporabnik tako lahko uporablja isto uporabniško ime in geslo kot sicer v Moji knjižnici. Poleg tega se lahko pri izposoji upoštevajo omejitve, ki jih knjižnica določa glede izposoje knjig. Ko se uporabnik uspešno avtentificira, se na portalu za izposajo e-knjig izvede izposoja. Po uspešni izposoji se transakcija izposoje prenese v sistem COBISS, zabeleži se v podatkovnih bazah COBISS2/Izposoja in COBISS3/Izposoja in v podatkovni strukturi EHL.

Delovna skupina za uvedbo segmenta COBISS3/Elektronski viri

Za uvajanje novega segmenta COBISS3/Elektronski viri smo ustanovili delovno skupino, ki je testirala, verificirala in reševala odprta vprašanja. V njej so sodelovale knjižnice, ki so že sodelovale pri uvedbi storitev izposoje e-knjig z založbo Beletrina, in še nekatere druge.

Knjižnice, ki so bile pripravljene sodelovati v delovni skupini, so bile:

- Mestna knjižnica Ljubljana,
- Mariborska knjižnica,
- Osrednja knjižnica Celje,
- Narodna in univerzitetna knjižnica Ljubljana ter
- Univerzitetna knjižnica Maribor.

V delovni skupini smo sodelovali tudi predstavniki IZUM-a.

Delovna skupina se je sestala dvakrat (12. 2. 2014 in 28. 5. 2014). Na drugem sestanku delovne skupine, na katerem so se nam pridružili tudi predstavniki Beletrine, smo določili datum prehoda v živo okolje (16. 6. 2014) ter potrebne aktivnosti ob tem prehodu.

Namestitev segmenta COBISS3/Elektronski viri

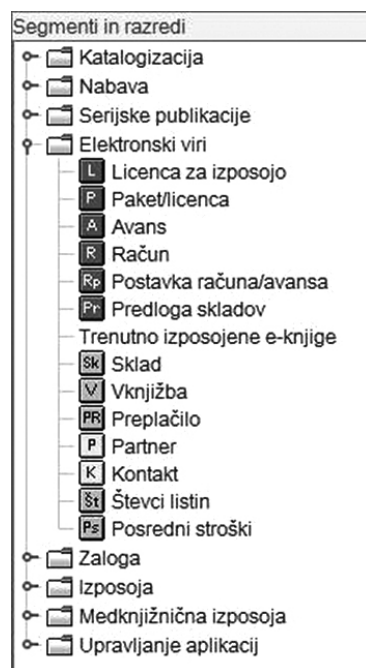
Dne 16. 6. 2014 smo uspešno vključili rešitve v živo okolje. Knjižnice, ki uporabljajo segment COBISS3/Nabava, so v programski opremi COBISS3 dobile nov segment COBISS3/Elektronski viri. Vendar veliko knjižnic v sistemu COBISS.SI še ne uporablja segmenta COBISS3/Nabava in med njimi je tudi večina šolskih knjižnic. Za tiste med njimi, ki bodo želele izposajo e-knjig prek portala Biblos in podpora tej izposoji v sistemu COBISS, smo v segment COBISS3/Zaloga vključili razreda **Licenca za izposajo** in **Trenutno izposojene knjige**.

Ta dva razreda, ki sta sicer del novega segmenta COBISS3/Elektronski viri, omogočata pregled poslovanja s portalom Biblos na enak način, kot če bi imele knjižnice vključeno programsko opremo COBISS3/Nabava (razen beleženja računov). Priporočamo, da knjižnice uporabljajo segment COBISS3/Nabava za vodenje nabavnih postopkov, saj celovito podpira nabavne postopke in zagotavlja dober pregled nad nabavo (npr. z ustreznimi izpisi).

Ob namestitvi novega segmenta smo namestili tudi dopolnjeno različico programske opreme COBISS/OPAC, ki ima vključeno dodatno pomoč za iskanje e-knjig in prilagojen izpis dostopnosti e-knjig z možnostjo izposoje. Uporabniki lahko v Moji knjižnici vidijo izposojene e-knjige in tudi zgodovino izposoje e-knjig. Po namestitvi smo skupaj z založbo Beletrina uredili podatke o transakcijah za nazaj za tiste knjižnice, ki so že omogočale izposoje e-knjig na portalu Biblos. Tako bodo lahko statistike za leto 2013 ustrezno urejene.

Razredi v segmentu COBISS3/Elektronski viri

Razredi novega segmenta imajo ikone modre barve. V segment so vključeni tudi razredi iz segmenta COBISS3/Nabava in COBISS3/Upravljanje aplikacij.

Slika 2: Razredi v segmentu COBISS3/Elektronski viri

Ko na portalu za izposajo e-knjig kupimo e-knjigo oz. licenco za izposajo te e-knjige, se podatki prek spletnega servisa prenesejo v COBISS3 v razred **Licenca za izposajo**. V tem razredu ne moremo podatkov ne spreminjati ne vpisovati, lahko jih le pregledujemo. Podatke o preostalih licencah za samostojne e-vire in o paketih, do katerih knjižnica kupi dostop, vpisujemo v razredu **Paket/licenca**. Razredi **Avans**, **Račun** in **Postavka računa/avansa** so namenjeni vodenju podatkov o plačilih računov za pakete in licence. Pri plačevanju si lahko pomagamo s predlogami skladov, ki jih uporabimo v računih in avansih in jih pripravljamo v razredu **Predloga skladov**. Razred **Trenutno izposojene e-knjige** nima ikone, ker je v segment vključen začasno, dokler ne bodo podatki o izposoji e-knjig vključeni v evidenco izposojenega gradiva v segmentih COBISS2/Izposoja in COBISS3/Izposoja. Prikazuje podatke o e-knjigah, ki so v določenem trenutku izposojene pri končnih uporabnikih. Razredi **Sklad**,

Vknjižba in **Preplačilo** so namenjeni vodenju porabe denarnih sredstev za nakup e-virov in jih poznamo iz segmenta COBISS3/Nabava. Pri nabavi e-virov sodelujemo s partnerji in njihovimi kontakti, podatki so vpisani v razredih **Partner** in **Kontakt**. V razredu Števci listin nastavimo števec za nabavne listine. Posredni stroški nabave (npr. provizija, bančni stroški idr.) se vodijo v razredu **Posredni stroški**.

Navodila za delo pri nabavi e-virov so opisana v priročniku, ki je objavljen na portalu Izobraževanje.¹

Postopki nabave v segmentu COBISS3/Elektronski viri

Pogoji za izvedbo osnovnih postopkov nabave e-virov

Vpišemo podatke o partnerjih, s katerimi poslujemo pri nabavi e-virov. Če je partner vpisan v bazi podatkov, ker z njim že poslujemo (npr. pri nabavi monografskih publikacij), mu določimo še vlogo dobavitelja e-virov. Ko partnerju določimo to vlogo, lahko vpišemo še podrobnejše podatke, kot so rok plačila, stopnja popusta itd.

Za vodenje porabe denarnih sredstev za e-vire (plačila računov) lahko uporabljamo sklade, ki so že odprti za plačevanje monografskih in serijskih publikacij, lahko pa odpremo nov sklad oz. sklade. Pripravimo si eno ali več predlog skladov, ki jih bomo uporabljali pri vpisu računov. Tako nam ne bo treba v vsakem računu vpisovati skladov in odstotkov financiranja, ampak se bodo ti podatki prenesli iz uporabljene predloge.

Nakup paketa e-virov ali licence za samostojni e-vir

Ob nakupu e-vira vpišemo podatke o paketu (npr. eBook Public Library Collection (EBSCO)) ali o licenci za samostojni e-vir (npr. Encyclopedia Britannica). Podatke vnašamo v razredu **Paket/licenca**. Vnesemo enolično identifikacijsko oznako paketa ali licence za izposajo, označimo potrditveno polje pri »Veljavno«, če je e-vir na voljo končnim uporabnikom, in vnesemo ponudnika. Pri določitvi načina nabave izberemo ustrezno vrednost iz šifranta, ki se uporablja tudi pri vnosu zaloge. Pri določitvi vrste vira lahko izbiramo med naslednjimi vrednostmi iz šifranta: *e-knjiga*, *e-serijska publikacija*, *baza podatkov*, *drugo*. Če smo kupili zbirko različnih vrst e-virov, lahko izberemo vrsto vira, ki predstavlja glavnino zbirke. Pri določitvi načina dostopa lahko izbiramo med naslednjimi vrednostmi iz šifranta: *izposoja*, *javna domena*, *IP-zaščita*, *avtorizacija*. Vrsta licence je lahko: *osnovni paket*, *časovni zakup dostopa*, *arhivski izvod*, *brezplačni izvod*, *zakup izposoj*, *trajni dostop*, *trajna last* in *drugo*. Vnesemo obdobje veljavnosti, število naslovov v paketu, če je podatek znan, število hkratnih dostopov, kadar lahko do e-vira sočasno dostopa omejeno število končnih uporabnikov, ceno, podatke o številki in datumu licenčne pogodbe ter določimo še dobavitelja. Če za e-vir obstaja bibliografski zapis v lokalni bazi podatkov, lahko podatke o paketu ali licenci povežemo s tem zapisom. Ko shranimo podatke, se paketu ali licenci dodeli zaporedna številka, ki je ni mogoče spremeniti.

¹ Portal Izobraževanje je dostopen na spletnem naslovu <http://e-prirocniki.izum.si/EntryFormDesktopDefault.aspx?tabid=21&type=manual&file=manual>.

Slika 3: Urejevalnik Paket/licenca

Plačilo paketa e-virov ali licence za samostojni e-vir

Ko prejmemo račun, poiščemo paket e-virov ali licenco za samostojni e-vir. Ko je naložena na delovnem področju, izberemo metodo za vpis računa. Če je v prejetem računu navedenih več paketov ali licenc, jih lahko poiščemo in izberemo. Ko so naloženi na delovnem področju, lahko pri vseh hkrati izberemo metodo za vpis računa. V urejevalniku računa vnesemo dobaviteljevo številko računa in datum izstavitve računa. Dodatno lahko vpišemo interno oznako računa. V prejetem računu dobavitelja je lahko prikazano obračunsko obdobje ali pa datum opravljene storitve. V skladu s tem vnesemo podatke ter še datum prejema računa v knjižnico in datum zapadlosti računa v plačilo. Sklade in odstotke financiranja določimo z izbiro predloge skladov. Ko smo končali z vnosom splošnih podatkov o računu, uredimo še podatke o postavkah računa. Pri številu izvodov je privzeta vrednost 1, po potrebi jo lahko spremenimo. Določiti moramo vrsto stroška, kjer lahko izbiramo med naslednjimi vrednostmi iz šifranta: *nakup paketa*, *nakup licence*, *DRM-zaščita*, *uporabnina za e-knjige*, *članarina* in *drugo*. Po potrebi lahko vpišemo še predmet plačila računa. Vnesemo ceno na enoto, davčna stopnja pa je že privzeta. Izračuna se znesek postavke. Uredimo podatke še za preostale postavke v računu in na koncu preverimo še podatke o zneskih računa. Če so pravilni, lahko zaključimo račun ter evidentiramo pošiljanje v računovodstvo in plačilo računa. Sredstva v skladu se porabijo za plačilo tega računa, kar je razvidno iz vknjižb. Če imamo med podatki o domači knjižnici nastavljen odbitni delež vstopnega DDV, se ta prenese v račun in se izračuna ob plačilu računa.

Vpis licenc iz osnovnega paketa v sistem COBISS ob podpisu pogodbe z Beletrino

Po podpisu pogodbe o sodelovanju med Beletrino in knjižnico sproži Beletrina vpis licenc iz osnovnega paketa v COBISS3. Pri vpisu licenc se za bibliografske zapise, ki jih še ni v lokalni bazi podatkov, sproži avtomatski prevzem iz vzajemne baze podatkov. S tem je osnovni paket e-knjig dostopen končnim uporabnikom. Licence iz osnovnega paketa lahko poiščemo v razredu **Licenca za izposojlo**. Poiščemo jih lahko tudi tako, da pri »Vrsta licence« izberemo vrednost *osnovni paket*. Pri licencah so vpisani vsi podatki, ki jih pošlje Beletrina.

Licenca za izposajo			
ID licence ponudnika:	1519	Prvotni "Velja do":	
Paket:	Biblos-osnovni	Štev. hkratnih izposoj:	3
Veljavno:	☒	Štev. prostih izposoj:	0
Ponudnik/portal:	biblos	Cena licence:	EUR 0,00
Način nabave:	nakup ☐	Ni podaljšano:	☐
Vrsta vira:	e-knjiga	Gradivo	TI=Zvoki in okusi druge Sloveni
Vrsta licence:	osnovni paket	Spremembe	Nova lic.:biblos;Veljavno: yes;0;3;01.01.2
Velja od:	01.01.2014 00:00:00	Zaključeno:	☐
Velja do:	31.12.2014 23:59:59	Nakupi, izposoje	
		V redu	Prekliči

Slika 4: Urejevalnik Licenca za izposajo

Plačilo uporabnine za e-knjige

Po podpisu pogodbe prejmemo od Beletrine račun. Izberemo metodo za vpis novega računa in vpišemo splošne podatke o računu. Zatem dodamo postavko računa, v kateri kot vrsto stroška določimo vrednost *uporabnina za e-knjige*. Vnesemo še ceno na enoto, davčna stopnja pa je že privzeta. Preverimo še podatke o zneskih računa. Če so pravilni, lahko zaključimo račun ter evidentiramo pošiljanje v računovodstvo in plačilo računa.

Vpis licenc v sistem COBISS ob zakupu izposoj na portalu Biblos

Ko na portalu Biblos kupimo eno licenco za izposajo izbrane e-knjige, pomeni, da kupimo za to e-knjigo 52 izposoj. Ob tem se v COBISS3 vpiše licenca. Če v lokalni bazi podatkov ni bilo bibliografskega zapisa, se avtomatsko prevzame iz vzajemne baze podatkov COBISS.SI. E-knjiga je s tem na voljo za izposajo končnim uporabnikom. Podatke o licenci za izposajo e-knjige lahko poiščemo v razredu **Licenca za izposajo**. Poiščemo jo tako, da pri »Vrsta licence« izberemo vrednost *zakup izposoj*. Vpisani so vsi podatki, ki jih pošlje Beletrina.

Vpis podatkov v sistem COBISS ob izposoji e-knjige na portalu Biblos

Ko si član knjižnice izposodi e-knjigo na portalu Biblos, se podatki o izposoji e-knjige vpišejo v COBISS3 v razred **Trenutno izposojene e-knjige**. V razredu **Licenca za izposajo** se število prostih izposoj zmanjša za 1. V segmentih COBISS2/Izposoja in COBISS3/Izposoja se transakcija izposoje zabeleži in tudi upošteva v statistikah izposoje gradiva.

Plačilo nakupa licenc za izposajo in DRM-zaščite gradiva

Po prejemu računa za nakup licenc na portalu Biblos in DRM-zaščite gradiva poiščemo licence za izposajo za vse tiste e-knjige, ki so navedene pri postavkah računa. Ko so naložene na delovnem področju, lahko pri vseh hkrati izberemo metodo za vpis računa. Vpišemo splošne podatke o računu, kot smo že predhodno opisali pri plačilu paketa. Uredimo še podatke o postavkah računa, kjer moramo kot vrsto stroška izbrati *nakup licence* in vpisati ceno na enoto. Davčna stopnja je že privzeta, izraču-

na se znesek postavke. Ko smo uredili podatke o vseh postavkah za nakup licenc za izposajo, dodamo še postavko za DRM-zaščito gradiva, kjer vpišemo količino in ceno na enoto. Na koncu preverimo podatke o zneskih računa. Če so pravilni, lahko zaključimo račun ter evidentiramo pošiljanje v računovodstvo in plačilo računa.

Podatki o dostopnosti e-knjig v COBISS/OPAC

Licence za izposajo e-knjig so osnova za prikaz podatkov o dostopnosti e-knjig v knjižnicah v COBISS/OPAC (tako v vzajemni bazi podatkov COBIB.SI kot v lokalnih bazah podatkov (katalogih) knjižnic). Ko v COBISS/OPAC poiščemo e-knjigo (pri iskanju imamo možnost omejiti izbor zapisov za e-knjige), se nad zapisom izpiše podatek o številu doslej izvedenih izposoj te e-knjige. Če smo e-knjigo poiskali v vzajemni bazi podatkov, je pod zapisom naveden seznam knjižnic, v katerih si lahko to e-knjigo izposodimo. Pri posamezni knjižnici se izpiše podatek o tem, koliko izvodov ima knjižnica za izposajo in koliko od teh je prostih, in podatek o ponudniku e-knjige. Če ima knjižnica kakšen prost izvod, se v zadnjem stolpcu pojavi gumb **IZPOSODI SI**, če pa so vsi izvodi izposojeni, gumb ni viden. Če smo e-knjigo poiskali v lokalnem katalogu knjižnice, vidimo podatke o dostopnosti e-knjige v izbrani knjižnici.

Vzajemna baza podatkov: COBIB.SI - Vzajemna bibliografsko-kataložna baza podatkov (Štev. zapisov: 4.466.230)

Izbrani zapis   število izposoj: 366   [trajna povezava](#)

Polni	ISBD	COMARC	zapis [1/1]
Avtor	Milek, Vesna		
Naslov	Cavazza [Elektronski vir] : biografski roman / Vesna Milek		
Vrsta/vsebina	Življenjepis		
Jezik	slovenski		
Leto	2013		
Založništvo in izdelava	Ljubljana : Študentska založba, 2013		
Ostali avtorji	Cavazza, Boris		
Zbirka	Zbirka eBeletrina		
Značilnosti elektronskega vira	El. knjiga		
ISBN	ISBN 978-961-242-660-6 (ePub)		
Predmetne oznake	Cavazza, Boris (1939- - Biografski romani)		
Predmetne oznake (nekontrolirane)	slovenski igralci / biografije / elektronske knjige		
UDK	821.163.6-312.6(0.034.2) 929Cavazza B.(0.034.2)		
URL	http://www.biblos.si/lib/book/9789612426606 - dostopno v sistemu Biblos lib http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-QIHRDVCVL (Dostop z namenskega računalnika v prostorih NUK)		
URN	URN:NBN:SI:doc-QIHRDVCVL		
Povzetek	Zgodba, ki jo je eden največjih igralcev našega prostora zaupal Vesni Milek, je stkana iz drobcev spomina, je kolaž trenutkov, otroških krivic, sramu, premagovanja ovir, vonjev, barv in razpoloženj. Vesna Milek je okruške spomina povezala v biografski roman, ki pripoveduje o nekem ranjenem otroštvu med drugo svetovno vojno in po njej, o obiskih komunistične partije v Milanu, padcu Mussolinija, prvih zaljubljenostih, prvih udarcih v boksarskem ringu, o poeziji Vitomila Zupana, preživetih nevihtah na morju, o Leningradu takoj po vojni, o usodni ljubezni, o bolečini ob izgubah.		
COBISS.SI-ID	267540992		

WorldCat   SFX   [→](#)   MEDKNJIŽNIČNA IZPOSODIJA   SPREMENI ISKALNO ZAHTEVO

[i](#) Dostopna je elektronska verzija dokumenta ali pa gre za elektronski vir   zapis [1/1]

E-knjige v knjižnicah

Št.	Ime institucije/knjižnice	Kraj	Akronim	Prostih izvodov	Ponudnik	Izposoja
1.	Osrednja knjižnica Celje	Celje	SIKCE	9 izv. (od 10)	biblos	IZPOSODI SI
2.	Mestna knjižnica Ljubljana	Ljubljana	MKL	0 izv. (od 4)	biblos	
3.	Osrednja knjižnica S. Vilharja - Biblioteka centrale, Koper	Koper - Capodistria	SIKKP	5 izv. (od 5)	biblos	IZPOSODI SI
4.	Mariborska knjižnica	Maribor	SIKMB	1 izv. (od 3)	biblos	IZPOSODI SI
5.	Občinska knjižnica Jesenice	Jesenice	SIKJES	5 izv. (od 5)	biblos	IZPOSODI SI
6.	Mestna knjižnica Kranj	Kranj	SIKKR	2 izv. (od 5)	biblos	IZPOSODI SI

Slika 5: Bibliografski zapis za e-knjigo v vzajemni bazi podatkov COBIB.SI

E-knjige v Moji knjižnici

Član knjižnice lahko v Moji knjižnici preveri seznam trenutno izposojenih e-knjig, pa tudi zgodovino o doslej izposojenih e-knjigah.

Slika 6: Moja knjižnica

Sklep

V letu 2014 smo z novim segmentom COBISS3/Elektronski viri izboljšali podporo vodenju postopkov nabave. Uspeli smo tudi povezati portal za izposajo e-knjig Biblos in sistem COBISS. Menimo, da smo skupaj s partnerji omogočili knjižnicam in končnim uporabnikom novo, zanimivo funkcionalnost.

Pri načrtovanju in namestitvi smo upoštevali posebnosti šolskih knjižnic (polnopravnih članic sistema COBISS), ki večinoma ne uporabljajo programske opreme COBISS3/Nabava, tako da tudi v teh knjižnicah deluje povezava med sistemom CO-

BISS in portalom za izposajo e-knjig Biblos. Knjižnicam pa kljub vsemu priporočamo, da začnejo uporabljati segmenta COBISS3/Nabava in COBISS3/Elektronski viri za vodenje nabavnih postopkov, saj celovito podpirata nabavne postopke, vključenih pa je mnogo funkcij (npr. ustrezni izpisi, vodenje porabe denarnih sredstev za nakup), ki pripomorejo k boljši preglednosti nabave gradiva.

Načrtujemo še realizacijo avtomatskega prenosa računa iz portala za izposajo e-knjig Biblos v segment COBISS3/Elektronski viri, vključitev podpore za iskanje in prilagojen prikaz e-knjig v programski opremi mCOBISS ter prilagojen prikaz transakcij izposoje e-knjig v programski opremi COBISS2/Izposoja in COBISS3/Izposoja.

Viri

- IZUM (2014). Platforma COBISS – Kooperativni online bibliografski sistem in servisi . Pridobljeno 10. 9. 2014 s spletne strani: http://www.cobiss.net/platforma_cobiss.htm.
- IZUM (2013). Letno poročilo za 2012. Pridobljeno 10. 9. 2014 s spletne strani: http://home.izum.si/izum/sporocila/IZUM_letno_porocilo_2012.pdf.
- IZUM (1997–2014). Metaiskalnik – predstavitev. Pridobljeno XXXX s spletne strani: <http://home.izum.si/izum/Metaiskalnik/>.
- Beletrina (2013–2014). Biblos. Pridobljeno 10. 9. 2014 s spletne strani: <http://www.biblos.si/lib/>.
- COBISS3/Elektronski viri, V6.0-00: priročnik za uporabnike (2014). Maribor, Institut informacijskih znanosti.

-
- > **Tanja Turšek**, IZUM
Naslov: Prešernova ulica 17, 2000 Maribor
E-naslov: tanja.tursek@izum.si
- >> **Miro Kolarič**, IZUM
Naslov: Prešernova ulica 17, 2000 Maribor
E-naslov: miro.kolaric@izum.si
- >>> **Robert Vehovec**, IZUM
Naslov: Prešernova ulica 17, 2000 Maribor
E-naslov: robert.vehovec@izum.si